

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א

הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

גבולות א"י

ע' רמב"ם פ"א מתרומות הלכה ב' דא"י האמורה בכל מקום לענין תרו"מ אינו תולה על הגבול כלל אלא בין בא"י ובין בחו"ל בעי רק שיהא כיבוש מלך עפ"י רוב ישראל וכו'. ולכא' מקור הרמב"ם מכתובות כ"ה ע"א ועוד דלא נתחייבו אלא בכיבוש וחילוק, וע"ש ברש"י דכתיב זרעך, וס"ל להרמב"ם דגם אחר שכבשו רוב א"י מ"מ כל אמה ואמה תולה על כיבוש, ובעי כיבוש רבים. ומה שכתב הרמב"ם בכיבוש בחו"ל, מקורו בספרי פ' עקב, וע' רמב"ם פ"ה ממלכים ה"ו, ונקרא א"י גם לענין מצוות התלויות בארץ, ע' ספרי הנ"ל דדרש יהיה יהיה, דכתיב באותו פסוק שני פעמים יהיה, וע' רמב"ם הנ"ל ותוס' גיטין ח' ע"א.

ולכא' קשה א"כ אמאי הטריחה תורה לפרש הגברות. ולכא' י"ל דנ"מ לענין מצוות כיבוש דכתיב (במיר דבר ל"ג נ"ג) והורשתם את הארץ וישבתם בה, ועוד דנ"מ לענין שיכבשו את א"י בתוך הגבולות ואח"כ ילך לכבוש שאר ארצות, ובפרט לפי תוס' דעד שכבשו א"י אין לכבוש בחו"ל משום סמוך לפלטין שלי לא כבש תם, ואל"כ הוי כיבוש יחיד.

וע' מעשה חייא סי' ח' דכ"ז לא מסתבר ולכן פ'י דנ"מ לענין איסור בני לוי ליקח ביזה וכן לענין האיסור למכור א"י לצמיתות.

ויש עוד נ"מ לענין שהנקבר בה כנקבר תחת המד בח (כתובות ק"א) ולענין צער גלגול מחילות ולענין להבנות בא"י מי שלא זכה בחו"ל (יבמות ס"ד) ולענין כל הדר בא"י עונותיו נמחלין (כתובות ק"א) ולענין אורא דא"י מחכים (ב"ב קנ"ח) ושאינן הנבואה שורה אלא בא"י (מ"ק כ"ה). וכל חילוקים אלו כתב התשב"ץ ח"ג ר' גם לענין קדושת עבר הירדן.

מיהו ע' רש"י פ' מסעי ל"ד ב' שהתורה כתב גבולות הארץ לפי שהרבה מצוות נוהגות בא"י, וצ"ב בכונתו לפי כל הנ"ל. וע' מעדני ארץ פ"א מתרומות ה"ב אות ג' ד"ה אך שהעיר בזה על רש"י והניח בצ"ע. ושורר בקובץ הערות ס"ב ג' העיר ג"כ על רש"י הנ"ל וכתב דלולי פירש"י אפשר לפרש דקמ"ל קרא היכן הגבול לענין מצות כיבוש וכמו שכתבנו לעיל וע"ש עוד.

וע"ש במעדני ארץ שנתקשה בדעת הרשב"ם בב"ב דמשמע דחו"ל לעולם אינו קדוש אפילו ע"י כיבוש. וע"ע דרך אמונה פ"א מתרומות ה"ב בד"ה אפילו מן הארץ שהביא שהעירו בזה ברש"י ובחזו"א שביעית ג' ט"ז. וע"ש שתי' החזו"א דבלי קידוש לא נתקדש ממילא ע"י כיבוש.

הערות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו ברצון במייל bishvilleihalacha@themir.org

THIS WEEKS BISHVILEI HAPARSHA IS
לזכות רפואה שלימה
יוטא רבקה בת בילא נעכא
בתוך שאר חולי ישראל

לחופש שטמנה בקרבה סכנת מוות התקבלה ע"י השלטון. ונת. היתר יציאה קיבוצי ניתן לכל בני הישיבה שיצאו כמ' קשה אחת מארץ המוות וישובו למקומם בעיירה מיר. יש גורסים שהשלטון הקומוניסטי אף עקרונית רכבת מיוחדת שתוציא את "הפריטים" מחוץ לגבולות המדינה. כך בניסים גלויים שבו רבני הישיבה ותלמידיהם לעסוק בתורה בשלוח בבית המדרש שבעיירה מיר.

גיליון שבועי לתלמידי, הוגרי וידידי ועובדי מיר

בית מדרש

בשבילי הפרשה
יעיבת מיר ירושלים

557

זמני כניסת העֶבֶת

Baltimore, MD.....	8:14	Manchester, UK.....	9:16
Brooklyn, NY.....	8:08	Monsey, NY.....	8:10
Chicago, IL.....	8:04	Montreal, Quebec.....	8:22
Houston, Texas.....	8:05	Passaic, NJ.....	8:09
Johannesburg, S. Africa.....	5:14	Toronto, Ontario.....	8:39
Lakewood/Deal, NJ.....	8:07	Yerushalayim.....	7:11
London, UK.....	8:57	Zurich, Switzerland.....	9:01
Los Angeles, CA.....	7:47		

שכן רואים אנו עד כמה ניתן לאדם כח לחולל פלאות בדיבור, בהבל פה יכול הוא לשנות ולאסור דבר שהיה מותר לו, ולשנות את מהותה של בהמת חולין ולה פוך אותה לבהמה קדושה על ידי שיקדש אותה בפיו, ומאותו רגע ואילך כל הנהנה מבהמה זו עובר באיסור של מעילה.

זהו כח מיוחד שניתן לישראל. בכח פיו של האדם טמונה גדלות עצומה, לא לחינם נקרא האדם "מדבר", עד שהתרגום אונ' קלוס מתרגם את הפסוק (בראשית ב, ז) "ויהי האדם לנפש חיה" - לרוח ממלא, היינו כל מהות האדם, גדלותו וכוחותיו, טמונים בפיו ובכח דיבורו.

(לתתך עליון)

חדשה. המהפכה הבולשביקית השתלטה על פני רוסיה כולה והפכה אותה למדינת שמד. מחד נרדפה היהדות עד חורמה וכל המוסדות היהודיים היו צריכים להיסגר, ומאידיך ירד "מסך הברזל" ולא ניתן היה לצאת מהמדינה לשום מדינה חפשית אחרת.

תרע"ח. רעמי המלחמה שקטו ופולין הפכה למדינה עצמאית. הציפיה לשוב לעיירה מיר, מקום הורתה ולידתה של הישיבה, נראית עתה כחלום רחוק. "מסך הברזל" מפריד בין בני הישיבה לבית המד רש המוכר והאהוב.

המחשבה לבקש אשרת יציאה משלטון הרשע הסובייטי העלתה רעדה בלבבות. בקשה זו עלולה להתפרש כ"כפירה ובגיד דה" בשלטון הצדק והשוויון הקומוניסטי טי". "דלתות המוות" של סיביר הקפואה והרחוקה פתוחות לרווחה לקבל את ה"בוגדים". האם ידום קול התורה?

שניים מתלמידי הישיבה לא אמרו נואש. בצעד נועז פנו רבי עקב שנבונים ורבי משה חרץ לרשות ההגירה בבקשה לאשר את יציאתם של בני הישיבה לפולין. הנימוק לבקשה הוא חוסר התועלת והנטל של תלמידי הישיבה לשלטון הקומוניסטי. מדובר בבחורים צעירים שלא תורמים למ' דינה, אינם עובדים, ולמעשה זהו "כח עבר דה" מבוזבז שכל מגמתו היא דתית בלבד. נתונים אלה סותרים את עקרונות המשטר הקומוניסטי "הנאור" ואין סיבה שהמדינה תחזיק אותם בעל כרחם בשטחה. הנס התרחש. בחסדי שמים הבקשה

"לא יחל דבר" - כח הדיבור איש כי יחור נדר לה' וגו' לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (לג)

לא יחל דברו - כמו לא יחלל דברו, לא יעשה דבריו חולין. (רש"י)

הגה"צ רבי זיידל אפשטיין זצ"ל היה מוסר מה שמע **מזמן המשגיח הגאון הרב ירוחם ליוואויץ זצלה"ה**, כי הלימוד בפרשת נדרים שבתורה ובמסכת נדרים צריך לעורר אצל הלומד התפעלות תמידית והכרה בגדלות האדם.

דברי רבותינו

דברי הימים

הגלות הראשונה ממיר

תשעים ושבע שנות תורה חלפו על הישיבה מתוך התעלות בשלוות הנפש בעיירה השק' טה מיר שברוסיה. אולם בשנת תרע"ד, כאשר ירייה גדעה את חיינו של יורש העצר האוסטרר הונגרי פרננד וגררה את הער' לס כולו למלחמה עקובה מדם, נגדעה גם השלוה שאפפה את הישיבה. רעמי הפגזות הרעידו את העיירה והפרו את שלוותה בסכנת נפשות ממשית. הישיבה כולה נאלצה לעקור ממקום מר שבה ולגלות למקום אחר שיכיל את תורתה.

מן ראש הישיבה הגאון הרב אליעזר יהודה פינקל זצלה"ה ועמו **מן המש" יגח הגאון הרב ירוחם ליוואויץ זצלה"ה** החליטו לעקור עם כל תלמידי הישיבה לעיירה סטויבץ שבתוככי אוקראינה. יהודי העיירה קיבלו את לומדי התורה בסבר פנים יפות ודאגו לכל מחסורם. אולם, השלוה לא האריכה ימים וקולות המלחמה פשטו גם לאזור זה. שוב נטלו רבני הישיבה ותלמידיהם את מקל הנדר דים, ועם ספרי הלימוד בידיהם, תוך שהם עז מחנק מתושבים הנסים על נפשם לכיוון פולטובה. כך נמשך רצף לימוד התר' רה בישיבה עד סיום המלחמה בעיירה זו. ביקשו בני הישיבה לישב בשלוה בעיר זו אך אז, בשנת תרע"ז, קפצה עליהם גזרה

מעלת התפילה

”וידבר ה' אל משה לאמר. נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך. וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא וגו' לתת נקמת ה' במדין” (במדבר לא, א-ג).

וזהו שתקנו בעשרת ימי תשובה להוסיף ולומר בתפילת העמידה: ”זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים למענך אלוקים חיים”, והיינו משום שכל מטרת חיי האדם היא 'למענך' – לעבוד את הקב"ה ולהרבות כבוד שמים, ולכך אנו מתפילים לזכות לחיים, בכדי שלא יתחלל שמו יתברך בגוים כשיראו שעם ה' טוב לים ומושפלים מבלי יכולת ה' להצילם. וכן אנו מבקשים בתפילה: ”עזרנו אלוהי ישענו על דבר כבוד שמך”, והיינו, שעיקר המטרה בנתינת השפע וסיפוק כל צרכי האדם הוא בשביל להרבות כבוד שמים. והנה, אף תפילה על הצלחה בתורה היא תפילה שיתרבה ויתגדל כבוד שמים, שהרי ריבוי לימוד התורה בעולם מביא לידי ריבוי כבוד ה' בעולם. וכיון שכך, אין לזה גבול ואדם יכול לבקש את כל רצונו, שהרי אדם שחי על פי תורה וכל מעשיו הם לשם שמים, הרי שבקשתו אינה בקשה לצרכיו אלא צרכיו הם היכי תימצי לריבוי כבוד שמים.

תפילה - תנאי לזכות לתורה

אמנם, מלבד עצם מעלת התפילה על התורה שהיא בקשה לריבוי כבוד שמים בעולם, הרי היא הכרחית בכדי לזכות לתורה, וללא זה אינו יכול להשיג את חכמת התורה, וכפי שמצינו בגמרא (נדה ע, ב) באנשי אלכסנדריא ששאלו את רבי יהושע בן חנניא: ”מה יעשה אדם ויחכם. אמר להן: ירבה בישיבה וימעט

כד, ט): ”קדושים תהיו' יכול כמוני ת"ל 'כי קדוש אני' קדושתו למעלה מקדור שתכם”, שלכאורה מבואר מכאן שיש קצת דמיון בין הקדושה הנדרשת מאתנו לקדושתו יתברך, ורק שקדושתו יתברך יותר כוללת ומקפת. והדבר צריך ביאור, היאך שייך שנדמה את הקדושה שאנחנו צריכים להשיג לעצמנו לקדושתו יתברך שהיא בלתי מושגת ואין סופית כלל. אלא משום שענין הקדושה הוא שכל תכלית חיינו ועמלינו יהיו תמיד מקודשים אך ורק לצורך הכלל, ובזה דומה קצת ענין קדושה זו לקדושת הבורא יתברך, שכפי שכל מעשה הקב"ה בבריאה הוא להיטיב עם הנבראים, כך כל מעשינו צריכים להיות לטובת הכלל בלבד.

הרי שרצון הבורא יתברך הוא רק להיטיב עם הבריאה, ולכן אמר הקב"ה: ”נקום נקמת בני ישראל”, ונתחייבנו בזה להתדמות להקב"ה ולהיטיב בכל כוחנו לזולתנו, ולהרבות כבוד שמים בעולם.

עיקר התפילה - להרבות כבוד שמים הוסיף בזה בספר 'הר יראה' (שם) לבאר, שאף עיקר ענין התפילה הוא להרבות כבוד שמים, וכל שאיפת הצדיקים בתפילתם היא לבקש עבור כבוד שמים, שכיון שכל הבריאה נבראה בכדי לפרסם שמו יתברך בעולם, ואם ח"ו מתחלל שם ה' הרי הוא פגיעה בכל הבריאה, לכך גם תפילה צריכה להיות על מנת להרבות כבוד שמים בעולם.

עיקר רצון הצדיק - להרבות כבוד שמים בעולם

הקב"ה מצווה את משה: ”נקום נקמת בני ישראל”, אך משה רבינו משנה בדבר ריו ואומר: ”לתת נקמת ה' במדין”. ויש לעמוד על דקדוק לשון המקרא, מדוע שינה משה רבינו מדברי הקב"ה.

בספר 'הר יראה' ממורינו הגאון ר' אריה פינקל שליט"א [זצ"ל] (מאמר, 'למ' ענך אלוקים חיים'), הביא בשם המשך חכמה (במדבר שם, ג) לפרש בענין זה, שכל רצון צדיק הוא להרבות כבוד שמים בעולם, וכל חפצו ושאיפתו הוא שח"ו לא יהא חילול ה' בעולם. ולכך, אף שהקב"ה עצמו מבכר להעניש את הצדיק בעולם הזה על מנת לתת לו את שכרו הצפון לו לעולם הבא, מכל מקום הצדיק עצמו מבקש לקבל את שכרו בעולם הזה בדווקא, בכדי שלא ייגרם חילול ה' במה שנוענש בעולם הזה. מטעם זה, אף שהקב"ה אמר: ”נקום נקמת בני ישראל” שינה משה ואמר: ”נקמת ה' במדין”, שכן, בעוד שהקב"ה בא לנקום את נקמת בני ישראל כי חס עליהם בלבד ולא חשש על החטא שחטאו המדיינים כנגדו, משה רבינו חשש להיפך, רק לחילול שמו יתברך, ולכך אמר משום נקמת ה' במדין.

וכעין זה מצינו בספר שערי יושר (בה' קדמה) שביאר את דברי הכתוב (ויקרא יט, ב): ”קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוהיכם”, על פי דברי המדרש (ויק"ר

1) א.ה. כבר מצינו בענין זה במדרש תנחומא (מטות, ג): ”הקב"ה אמר: 'נקמת בני ישראל', ומשה אמר: 'נקמת ה', אלא אמר הקב"ה להם: 'הריני ואתם זיקו [עלבון] שלכם מתבקשים, שגרמו לי להזיק אתכם' אמר משה: 'בן העולם אם היינו ערלים או עובדי עבודת גילולים או כופרים במצות, לא היו שונאים אותנו ולא רודפין אחרינו, אלא בשביל תורה שנתת לנו, לכך הנקמה שלך הוי' - לתת נקמת ה' במדין". והיינו, שכיון שהעומד כנגד ישראל הוא עומד כנגד הקב"ה, לכך שינה משה מדבריו ואמר: ”לתת נקמת ה' במדין”.

התפללתי עבור ענין מסוים, והייתה לי תחושת ביטחון שהתפילה התקבלה, ומחר מת זה עצמו הצלחתי להתפלל את תפילה זו באופן מרומם יותר. והיינו, שכשאדם מתבונן ומרגיש עד כמה הוא יכול להשיג בכח תפילתו, והוא בוטח שתתקבל, אזי הוא עומד להתפלל מתוך עמקי הלב, ומטעם זה בלבד, תפילתו עושה רושם ואינה שבה ריקם.

התבוננות בתפילת האבות – הדרך לה שגת מעלת התפילה

הדרך להשיג מעלות אלו בתפילה היא בכך שנתבונן בתפילת האבות הקדושים שהם תקנו את התפילות, וכדאיאת בגמ' ראו (ברכות כו, ב): "תפילות אבות תקנום, אברהם תיקן תפלת שחרית, יצחק תיקן תפלת מנחה, ויעקב תיקן תפלת ערבית". וביארה הגמרא (שם) שלומדים שאביהם רהם תיקן תפלת שחרית מדברי הכתוב (בראשית יט, כז): "וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם", ואין עמידה אלא תפילה. והנה פסוק זה נאמר לגבי תפילת אברהם על סדום, ובענין תפילת אברהם (שם יח, כג): "ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע", ופירש רש"י (שם) כי מצינו בכמה מקומות לשון 'ויגש', הגשה למלחמה, הגשה לפיוס והג' שה לתפילה. ולכל עניני הגשה אלו נכנס אברהם - לדבר קשות, לפיוס ולתפילה. נמצינו למידים מתפילת אברהם, כי גם לשון 'וישכם' וגם לשון 'ויגש' הם לשונות של תפילה.

הנה מצינו לשון 'וישכם' בעקידת יצחק דכתיב (בראשית כב, ג): "וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו" ובג' מרא בפסחים (ד, א) דרשו מכאן שזריזין מקדימים למצוות. והיינו כי לשון 'ויגש' כמ' עניינו הוא זריזות, ומעתה אם לשון זה נאמר לענין תפילה, בהכרח שתפילה צריכה זריזות, ושייך בה ענין זה של 'זריז' זין מקדימים למצוות. וזריזות זו היינו על עיקר התפילה, שאדם יזרז עצמו לכונן כראוי ולהתפלל כבן המתחטא לפני אביו.

ומשמעות לשון 'ויגש' שנאמר גם לענין תפילה, הוא לשון הכנה, והיינו כי תפילה צריכה הכנה, וללא זה כל התפילה נחט' רת, וכפי שמבואר בגמרא (ברכות ל, ב): "חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין, כדי שיכוונו לבם לאביהם שב' שמים" ואדם שאינו מכין את עצמו לתפילה כדבעי, הרי הוא סתם 'חוטף' את המילים ואין לזה שום משמעות, שהרי כל מהות התפילה היא תחנונים לפני המ-

הענין האחד, עיקר צורת התפילה הוא על ידי התבוננות ושימת לב, ד'רחמנא ליבא בעי', וכפי שנאמר (ש"א טז, ז): "כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב", וכדברי חז"ל (מנחות פ"ג, מ"א): "אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין אדם את דעתו לשמים" [וכן נפסק בשו"ע (או"ח סי' א, ס"ד): "טוב מעט תחנונים בכוונה, מהרבות בלא כוונה"]. והוא התנאי הראשון בתפילה – להרגיש מה שמבקשים. וחזקה על דברים היוצאים מן הלב, שיפעלו את פעולתם.

ומטעם זה אמרו חז"ל (ב"ק צב, א): "כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה". והיינו שכיון שמרגיש את צער חבירו ומשתתף בצערו, ממילא הוא מטיב להרגיש את הענין שעליו הוא מתפלל, והוא נענה תחילה. ואף שאדם מטיב להרגיש את צערו שלו מצער חבירו, שהרי אדם קרוב אצל עצמו, מכל מקום ליבי אומר לי שאם אדם מרגיש בצער השני, תפילתו היא בבחינת 'דברים היוצאים מן הלב', והוא קרוב לקב"ה בתפילה זו, וממילא תפילתו מתקבלת, והוא נענה תחילה.

במשך השבוע באו אלי כמה אנשים - מתוך הישיבה ומחוצה לה, כל אחד עם הבעיות שלו, בענייני בריאות, פרנסה, שי דוכים, ועוד עניינים קשים מאוד. ולאחר כל זה, הרגשתי שלא באו על מנת לקבל עצות, בשביל כך יש אנשים גדולים ממני. וכן לא באו על מנת לקבל ברכות, שכן יש אנשים צדיקים ממני. אלא הם הגיעו כיון שידעו שיש אדם שאפשר לספר לו את צרותיהם, ולהלך מעט ממכאובם. אולי זה גאוה, אך אנחנו צריכים לזכור כמה חשוב להרגיש את צער השני ולשמוע את המעיק על ליבו, ובודאי כשאנו עומדים להתפלל לפני מלך מלכי המלכים, עלינו להרגיש ולהתבונן בכל בקשותינו, על מנת שירצו לפני אבינו שבשמים.

ביטחון שתפילה אינה שבה ריקם

הענין השני הוא, ביטחון בכוח התפילה. כל הנושא תפילה לה' צריך לייחל ולהאמין שתפילתו נשמעת ונענית, ויש בענין זה שתי מעלות. האחת שהוא משיג פיע על עצם התפילה, שכיון שמאמין שתפילתו פועלת אזי הוא מטיב להתפלל. והשניה שהוא משפיע על כח התפילה, שכיון שמאמין שאין תפילתו חוזרת ריקם, הרי תפילתו מתקבלת.

אוסף ואספר לכם באותו ענין, השבוע

בסחורה, אמרו: הרבה עשו כן ולא הועיל להם, אלא יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו שנאמר (משלי ב, ו) 'כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה', והקשתה הגמרא מאי קמ"ל, ופירש"י (שם): "למה ליה למי מר להו ירבה בישיבה הואיל וברחמים הדבר תלוי". ותיצרה הגמרא שהתחדש שהא בלא הא לא סגיא. היינו, שבודאי בלא עמל התורה אי אפשר להגיע לחכמה, אולם גם צריך לזה סייעתא דשמיא גדולה, ואין זה אלא על ידי תפילה, וללא תפילה ובקשת רחמים לא יזכה לחכמה, שהיא תנאי בקניית והשגת החכמה.

ואפשר עוד, שאין זה רק תנאי בעלמא, אלא שבלא תפילה אין מציאות כלל של השגת החכמה, ואף אם יעמול בתורה יומם ולילה, אם לא יבקש רחמים ממי שהחכמה שלו לא יועיל לו מאומה, ולא יוכל לזכות לחכמה. וכן מצינו בדברי הגר"א בביאור דברי הכתוב (משלי א, כח): "אז יקראני ולא אענה ישחרני ולא ימצאני", כי להשגת קנין בתורה צריכים שני דברים, גם לימוד מתוך יגיעה ועמל לות, וגם תפילה להקב"ה לזכות לסייעתא דשמיא, וזהו שנאמר (תהלים קה, ד): "דרשו ה' ועוזו בקשו פניו תמיד", והיינו כי 'דרשו ה'' הוא לימוד התורה מתוך יגיעה וטורח, ו'בקשו פניו' הוא תפילה וכפי שנאמר (דברים ד, כט) "ובקשתם משם את ה' אלוהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך". והיינו כי על האדם להתפלל ולבקש מהקב"ה שיערה עליו סייעתא דשמיא לדרוש את התורה תמיד עד שתכנס בלבבו.

אופן התפילה הראויה – דע לפני מי אתה עומד

תנאי נוסף להשגת מעלת התפילה הוא, ההכרה במלכות ה', והיינו כי קודם שאדם עומד להתפלל, עליו להתבונן ולהכיר ממי הוא עומד לבקש, ולתת את ליבו שהוא עומד לפני מלך מלכי המלכים, ורק לאחר שהגיע לכך בבחינת 'שויתי ה' לנגד' די תמיד', הוא יכול לזכות לעמוד ולהתפלל כדבעי, אך בלא זה אין זו דרך תפילה.

גודל כוח הרגש בתפילה

מִן רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה הַגָּר"ח שמואלביץ זצוק"ל ייסד, שהשומע דבר ואינו מוסיף בו, הרי זה סימן שלא שמע היטב, ובודאי שחסר הוא בשמיעת עיקר הדברים. לכן אבקש להיות גם כן בכלל 'בעלי השמי' עה', ונראה להוסיף בזה עוד שני עניינים שהם מעיקרי התפילה.

לא נשתייר מעובדי כוכבים משונאיהם של ישראל שריד ופליט' וכו' כמה זעמו, רגע. וכמה רגע וכו' כמימריה". והנה מידה טובה מרובה ממידת פורענות חמש מאות פעמים, ואם בלעם היה יכול ברגע שהקב"ה כועס, לקלל ולכלות עד שלא היה נשתייר משונאיהם של ישראל שריד ופליט, בודאי שלהיפך, אם יש רגע אחד – כמימרא, של תפילה כדת וכדין, בהרגשה הנכונה, מתוך כוונה להרבות כבוד שמים, בודאי שבכוחה להשפיע תועלת עצומה לכלל ולפרט, שהרי מידה טובה מרובה, אולם מכל מקום צריכים שיהיו דברים היוצאים מן הלב.

יעזור ה' שנתחזק תמיד, ונתעורר לה' תפלל בהכנה הראויה לעומד לפני מלך מלכי המלכים, ויתקבלו כל תפילתנו. אמן.

ועד שמסר מן זצ"ל בפרשת מטות תשנ"ט

מכל ענין אחר, אולם מאידך על ידה מגי' עים לקרבה החשובה ביותר אל הקב"ה, ולכן צריכים תמיד להיזהר שלא 'נתרגל' חלילה לתפילה, ולשם כך אנחנו צרי' כים ללמוד שוב ושוב, עד כמה כל חיינו תלויים בתפילה.

ובל יחשוב אדם כי רק בן עליה העיר מד ומתפלל את כל תפילותיו ביום מתוך כוונה גמורה הוא בן המעלה שזוכה לה' שיג את מעלת התפילה, שהרי כבר שנינו בגמרא (ע"ז ד, א): "ת"ר: 'אל זועם בכל יום' (תהילים ז, יב), וכמה זעמו, רגע. וכמה רגע, אחת מחמש ריבוא ושלשת אלפים ושמונה מאות וארבעים ושמונה בשעה, זו היא רגע. ואין כל בריה יכולה לכוין אותה רגע חוץ מבלעם הרשע וכו' שהיה יודע לכוין אותה שעה שהקב"ה כועס בה וכו' א"ר אלעזר, אמר להן הק' דוש ברוך הוא לישראל: 'עמי, ראו כמה צדקות עשיתי עמכם, שלא כעסתי עלי' כם כל אותן הימים, שאם כעסתי עליכם,

קום, כרש העומד בפתח לבקש ולא אמי' רה בעלמא. ומטעם זה אמרו בגמרא (בר' כות ד, ב): "אמר רבי יוחנן בתחילה הוא אומר: 'ה' שפתי תפתח", שכן תפילה זו מלפני הקב"ה שיסייעו לכוין בתפילתו היא בגדר הכנה לתפילה.

ואמנם אין צריכים לזה הכנה מרובה אלא די בהתבוננות מועטת ובמחשבה של כמה רגעים, וכשעומד להתפלל ופר' סע ג' פסיעות לאחוריו אזי יכול להתבונן ולהכין עצמו לתפילה הראויה. וברור לנו שאדם המזרז עצמו לתפילה ומכין את עצמו קודם התפילה כחסידי הראשון נים, בודאי שכל תפילתו תהיה בהרגשה אמיתית ומתוך בטחון שתפילתו נשמעת, ותתקבל.

תפילה צריכה תמיד חיזוק, אדם מתרגל לתפילה מהר מאוד. לכאורה תפילה היא הפעולה הרוחנית שעושים אותה יותר

Bein
Hametzarim

PARSHA PREVIEW

Below is an English adaptation of this weeks'
Parsha Preview which can be heard live every
Wednesday at 2:15 PM

Cry to Hashem; Rejoice with Hashem

Harav Hagaon Meir Tzvi Shpitzer Shlita

We say every Shabbos in Lecha Dodi, והיו למשכה שאסיר ורחקו כל מבלעיר, describing the future of Eretz Yisrael, of Yerushalayim, of the Beis Hamikdash, when all the foes of Eretz Yisrael will be destroyed. Then, וישש עליך אלקיך כמשוש חתן, על כלה Hakadosh Baruch Hu will be happy with Yerushalayim like a chosson is happy with his kallah. This wording paraphrases the passuk in Yeshayah that says, ומשוש חתן על כלה וישש עליך, אלקיך – the joy that Hakadosh Baruch Hu will have in Yerushalayim will be comparable to the joy of a chosson and kallah.

What does this mean? Are we merely seeking a metaphor for Hakadosh Baruch Hu's happiness? There must be some deeper common denominator between the joy of a chosson and kallah and the joy of Hakadosh Baruch Hu with the holy city of Yerushalayim.

The Rishonim explain the above passuk, and the corresponding stanza of Lecha Dodi, to mean as follows: When the chosson and kallah get married, they're extremely happy, obviously. But the happiness is not merely a manifestation of the obvious benefits of marriage. The point isn't that the chosson found the kallah and the kallah found a chosson. Rather, the chosson and kallah want to build a family – to bring children into the world, to educate them, to give them everything that they have. Together, the couple will build the future and raise children, and they will be what the couple lives for. Ultimately, they will have nachas from their children. That's the aim, the ambition, the hope, the tefillah of a chosson and kallah.

The same applies, says the navi, to Hashem and the Beis Hamikdash. Hakadosh Baruch Hu created the entire universe, and out of the entire world he created the most holy place, Yerushalayim, which is the site of hashra'as haShechinah, where Hashem unites, so to speak, with His world. What is the purpose of that? Why did Hakadosh Baruch Hu create the

Beis Hamikdash, and why does His Shechinah reside in the Beis Hamikdash? The answer is, for our sake, so that Klal Yisrael should be able to draw closer to Hakadosh Baruch Hu and gain from everything He has to offer.

Therefore, says the navi, just as a chosson is happy that he found his kallah, and together they will build a family and have children, to whom they will give everything they have, so too, the joy that Hakadosh Baruch Hu has in Yerushalayim is due to the fact that it is a place for hashra'as haShechinah, a place where each and every one of us can be nurtured and grow.

As we go through this sad period of the Three Weeks, let us remember that we are the ones who suffer a loss when there's no Beis Hamikdash and no hashra'as haShechinah, because we are missing the ideal place to cultivate a relationship with Hakadosh Baruch Hu.

It's interesting that at every chasunah and sheva berachos, while for the most part the berachos are for the chosson and kallah – שמחה ותשמחה רעים האהובים, משמחה החתן עם הכלה and so on – there's a berachah that talks about the pleasure and rejoicing that Yerushalayim will experience at the time of kibbutz galuyos: שוש תשיש ותגל העקרה בקבוץ בניה לתוכה בשמחה. What does that have to do with a chasunah and sheva berachos?

On a simple level, we can say that we are supposed to remember the Churban Beis Hamikdash at a time of simchah; just as we place ashes on the head of the chosson and break a glass, we remember Yerushalayim at this time. But the Rishonim say much more: שוש תשיש is referring to Hakadosh Baruch Hu, as the passuk says שוש אשיש בה. When we say שוש תשיש, we mean that You, Hakadosh Baruch Hu, will be happy when there will be hashra'as haShechinah, and the akarah – the barren, desolate Yerushalayim – will also be

happy. When will this happen? When Klal Yisrael will come back to the Beis Hamikdash, where Hakadosh Baruch Hu will create an atmosphere in which Klal Yisrael can grow.

Hashem's Twins

Shir Hashirim describes how Hakadosh Baruch Hu knocks at the door of Klal Yisrael – קול – דודי דופק – and refers to us in the most endearing terms: פתחי לי אחתי רעיתי יונתי תמתי – open up for me, come close to me, my sister, my wife. And then He calls us יונתי, My dove, and תמתי, which, simply translated, means “My perfect one.”

The Midrash explains that Hashem calls us “My dove” because doves stay faithful to each other through thick and thick. Similarly, Hakadosh Baruch Hu says that He appreciates and admires how Klal Yisrael feels close to Him no matter what happens. Whether at a time of geulah or even at a time of churban, when things are not easy, we always display our trust and belief in Hashem. And this endears us to Hakadosh Baruch Hu: יונתי.

What about תמתי? The Zohar says that this term is not to be translated as “My perfect one,” but rather as if it says תאומתי, My twin. What is so special about twins that Hakadosh Baruch Hu calls Klal Yisrael His “twin”?

The Zohar explains that two regular children from the same family are invariably born at two different times: I’m a year older than you, you’re two years younger than me. There’s always an age difference. Twins, however, are born at the same time. Similarly, Hashem says to Klal Yisrael, “You are My twin. I’m no older than you and you’re no younger than Me.”

What does this mean? Hashem is infinite; He existed before the world and will exist afterward. How, then, can He refer to us as His twin?

Rav Chaim Volozhiner explains in Nefesh Hachaim that time is a function of this world, and the fact that Hashem existed before the world and will exist after the world is not part of the equation. The concept of twins, of children being born at the same time, is within the dimension of time in this world. Hashem’s relationship with this world is from the beginning of Creation until the end. For those six thousand years, Hashem’s relationship with each and every one of us is that of תאומתי – you are My twin, I’m no older than you; I have a relationship with this world from the beginning of time until the end of time, and right from the very beginning of Creation I thought about you. You, Yankel, I planned you, your neshamah, your life, and everything that affects you. And then eventually, you were brought into this world and you live your life, and I continue to look after you. My relationship will be a full six-thousand-year relationship with each and every Yid. At the time of the initial creation of

the world, I worried about you, I took care of you, and I created everything so that you can have a productive life.

The Tefillah of an Ani

We turn to Hakadosh Baruch Hu and we daven for the geulah and the rebuilding of the Beis Hamikdash. Dovid Hamelech says in Tehillim (102:1): תפלה לעני כי יעטר ולפני ה' ישפך שיחו) A real tefillah is that of an ani, who covers his head in shame and bursts forth in prayer to Hashem. What sort of ani are we talking about? The mefarshim explain that we are not talking about somebody who’s begging Hashem for some money. When you need money, of course you daven to Hashem, but there’s other hishtadlus you do as well. You try to find a job, you take a loan, you get money from other places.

The real ani is someone who has no one to turn to other than Hashem.

You want the geulah? You’re desperate for the geulah? When we have the geulah we will all have parnassah, we will all be healthy, we will all have nachas and simchah, and everything will be good. When we feel that we are real aniyim, and no one and nothing can give us the geulah other than Hashem, that is the time to daven: לפני ה' ישפך שיחו. When Moshiach finally comes, we will see the realization of Dovid Hamelech’s words (v. 19), ועם נברא יהלל קה, a newly created nation will praise Hakadosh Baruch Hu.

The word ex nihilo, ברא, Chazal tell us, means יש מאין. It’s not that someone took some metal and fashioned it into a pan, or took a piece of wood and carved something out of it. The phrase עם נברא implies that Hakadosh Baruch Hu created a new entity. When we will have the Beis Hamikdash again, along with hashra’as haShechinah, it will be a new reality, like a chosson and kallah marrying in order to build a family; we will have a place where Klal Yisrael can grow and come close to Hakadosh Baruch Hu and learn everything there is to learn from Him. That is עם נברא. Similarly, when we experience the realization of ישיש עליך, we will be recreated in a new relationship with Him.

As we go through this difficult time in the history of Klal Yisrael, we are urged, הביטו אל – אברהם אביכם ואל שרה תחולקם – turn for inspiration to Avraham and Sarah, כי אחד קראתיו ואברכהו וארבהו. They felt alone and forlorn, and no one took an interest in them or was helpful to them. But look what happened – Hashem blessed them and multiplied them. So too, we should be zocheh, collectively and individually, that Hakadosh Baruch Hu should give us berachah and multiply us, and we should be zocheh to see very soon, speedily in our days, ישיש עליך אלקיך כמשוש חתן על כלה.